

ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЧИННИКИ УКРАЇНСЬКОЇ РЕФОРМАЦІЇ

Як відомо, проходження реформаційних процесів сьогодні в українському суспільстві залежить від багатьох об'єктивних і суб'єктивних факторів. Однак, визначальними, представляються на думку автора, чинники організаційного характеру, оскільки саме вони створюють менш або більш сприятливий ґрунт для успішного проходження всіх реформаційних процесів у країні.

Тому велике значення в житті суспільства має проблема визначення (якогомога точнішого) тієї науки в системі знань, від якої часто-густо залежить процес наукового пізнання організаційного потенціалу суспільства, а тим самим й ефективність впливу цієї науки на реформаційні процеси, що вона вивчає. Зазначена теза повною мірою стосується науки управління, яка сьогодні представлена різними науковими галузями (економічною наукою, соціологією, політологією, менеджментом, державним управлінням тощо). Згадана структурність має й об'єктивні засади, оскільки управління – явище практично безмежне, адже йдеться про здатність будь-якої соціальної, біологічної або технічної системи до самоуправління. У свою чергу, рівень розвитку самоуправлінських властивостей залежить від організаційного потенціалу того або іншого самокерованого об'єкта. Тому, створення на цій основі системи управлінських наук є цілком природним.

У цьому контексті організаційний потенціал управлінського знання має і технологічний аспект, який у науці дістав назву «менеджмент». Технологічний рівень самого механізму управління є потужним джерелом ефективності управлінської діяльності. Йдеться не про технологію виробництва

продукту, а саме про організаційну технологію, що для управління має вирішальне значення.

Отже, соціальне управління або наукове управління суспільством як наука є знанням про самоуправлінський (самоорганізаційний) потенціал будь-якого соціального об'єкту, як науково-практичне осмислення організаційного руху людства від нижчих форм самоорганізації до вищих. Соціологічний словник дає тлумачення цього поняття (терміну): у широкому значенні – досягнення відповідності суб'єктивної діяльності людей з вимогами об'єктивних законів суспільного розвитку, забезпечення оптимального функціонування і розвитку соціального організму; у вузькому – один з основних видів управління [1].

Однак, системне використання напрацьованого знання з управління, яке має сучасне людство, не відбулось насамперед через те, що наука управління не має офіційного визначення, не є самостійною галуззю знань. А це означає, що фахівці різних спеціальностей одержують знання з управління фрагментарно, дисертації з науки управління захищають у різних спеціалізованих радах, у реєстрі наукових спеціальностей її також немає.

Саме системне використання науки управління як єдиного наукового знання, з своєю філософією, методологією, структурою і прикладним потенціалом дає можливість створити досконалішу систему підготовки та перепідготовки управлінських кадрів державного управління, зокрема, економікою та підприємницькою діяльністю, бізнесом. Також необхідної складової процесу становлення нової соціальної системи, створення професійної і наукомісткої системи державного управління є формування організаційного (системного) мислення, яке через історичний розвиток людства, коли це мислення було підкореним ідеологізованим станом суспільства, суспільної свідомості, перетворилось, по-суті, у визначальний організаційний чинник української реформації.

Внаслідок недостатнього рівня професіоналізму управлінського корпусу країни, ефективність багатьох управлінських рішень, особливо, доленосного для українського суспільства гатунку, безперечно, знижується. І це відбувається тоді, коли проходження реформаційних процесів в Україні рішуче залежить саме від управлінської діяльності, зокрема, вищого рівня – керівництва державою як соціально-системним утворенням.

Кількість і якість політичних пристрастей, зокрема, навколо реформаційних процесів, що проходять в Україні, свідчить про нездоровий стан системи, в якій вони відбуваються. Зрозуміло, що йдеться й про природні протиріччя як джерело розвитку, що властиво будь-якому подібному процесу. Проте, в тім-то й річ, що саме сьогодні в Україні в політичному процесі порушений природний розвиток політичних, економічних і духовних відносин. Це означає, що існує проблема, яка полягає у тому, що багато управлінських акцій організаційного руху певних об'єктів стають в Україні каталізатором соціальної напруги, що викликано невідповідністю між реальним управлінням соціальними системами та їх організаційним потенціалом, а звідси й економічними, культурними, особистісними, і, в цілому, соціальними потребами, інтересами.

Треба відмітити, що ця невідповідність практично супроводжує всю історію людства, причому, здебільше, у трагічних формах, і, навіть, демократія, в тому числі і сучасна, цю проблемність не знімає. Відповіддю на запитання чому досі існує зазначена невідповідність є, у тому числі, й те, що наука управління сьогодні виявилась розірваною навпіл, частини якої стали майже антиподами – науку та управління.

Отже, саме тому, в політиці держави, яка організовує нову соціальну систему, повинно було відбутися концептуальне перетворення науки управління на таку вирішальну силу, що гарантує рух системи у заданому історією і сучасним станом України напрямку. Однак цього не відбувається через крайню політизацію управління країною, того рівня демократизму, який

основним принципом своєї діяльності ставить не професіоналізм, забезпечений сучасним науковим знанням, а інтереси, їх відстоювання. Проте інтереси – це об'єкт, якому має слугувати управлінець, а сам процес цього слугування повинен спиратися на досить ефективний інструментарій, яким є наука як істина, що гарантує розрахований на її засадах успіх будь-якої організаторської, управлінської справи.

Практичність такого бачення науки управління полягає у тому, що саме у перехідному стані суспільства воно стає об'єктивною потребою країни. Особливо у кризові стани, коли порушені сталі соціальні зв'язки в основних сферах суспільного життя, що створює об'єктивно сприятливий ґрунт для політичної (читаємо популістської) активності певних «реформаторських» сил.

Справді реформаційними діями, у зв'язку зі сказаним, буде створення, так званої, професійної демократії, оскільки це потреба і здатність об'єкту управління безпосередньо використовувати, особливо в управлінні, наукове знання, власне, науку управління для організації життєдіяльності суспільства. Це означає можливість підготовки управлінців усіх рівнів діяльності, які на демократичній (можливо, конкурсній) основі мають займатися цим видом діяльності. Це викликано необхідністю гармонізації інтересів усіх громадян суспільства через наукове їх осмислення і реальні розрахункові можливості їх реалізації, що має бути основним у діяльності управлінців усіх рівнів. Політизація управління в таких умовах має суттєво послабитись як управлінське явище, а система професійно-демократичного моніторингу, в такому разі, стає обов'язковим елементом управління.

Національний організаційний потенціал України представлений сьогодні найповніше частиною її населення, яка професійно або функціонально займається управлінням на всіх рівнях економічної, політичної та духовної організації українського суспільства. Проте, він розпорошений, що природно для будь-якої країни у зв'язку зі суспільним розподілом праці і це, принаймні для розвинених держав, не має вирішального значення. Для України ж ця

розпорошеність має принципове значення, оскільки саме об'єднаний управлінський корпус країни є тією несучою конструкцією, яка має вивести Україну з кризи і створити сучасну соціальну систему. Єдність управлінського корпусу має здійснюватись не на політичних або, навіть ідеологічних засадах, а саме професійних, позбавлених політичних пристрастей, політичної боротьби. Створення в Україні системи управління країною на основі розрахованої ефективності управлінських механізмів, що мають функціонувати лише в рамках управлінської доцільності, хоча й на основі врахування розмаїття соціальних інтересів, зокрема політичних.

Література:

1. Соціологія: словник термінів і понять. — К. : Кондор, 2006. — 372 с.
2. Владєнова І. В. Соціальне управління в інформаційному суспільстві // Теорія і практика управління соціального управління. — 2011. — №1. — С. 32–47.
3. Гаєвська О. Б. Сучасна управлінська наука та практика // Scientific Journal Virtus, July 15, 2017. — Р. 14–19.
4. Гаєвська О. Б. Наука соціального управління в системі професійної підготовки. / Теорія і практика управління соціальними системами // Щоквартальний науково-практичний журнал. — Харків: НТУ «ХПІ», 2014. — №3. — С. 105–114.

УДК 316:35

Галустян Ю. М.,

канд. соц. наук, доцент кафедри соціології

КНЕУ імені В. Гетьмана

КОМУНІКАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ ЯК ПІДҐРУНТЯ УПРАВЛІНСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НА РИНКУ ПРАЦІ

В сучасних умовах інформація та комунікація є найважливішими ресурсами, які надають можливість управлінським системам забезпечувати свій розвиток та зміцнювати стратегічні позиції. В умовах жорсткої спеціалізації праці без своєчасного надходження інформації неможлива ефективна